

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm
2024-04-18

Vår referens
Patrick Krassén

Dnr
Fi2024/00174

Remissyttrande

Promemorian *Avtrappat ränteavdrag för vissa lån*

Företagarna har beretts möjlighet att avge remissyttrande om den angivna promemorian. Här följer våra synpunkter.

Förslaget i korthet

I promemorian föreslås begränsningar i rätten till avdrag för ränteutgifter i inkomstslaget kapital. Enligt förslaget ska ränta bara dras av på lån som uppfyller särskilda förutsättningar gällande värdering av ställda säkerheter och maximal belåningsgrad. Ränta ska dras av om lånet lämnas mot säkerhet i bostad, fordon eller båt. Ränta ska också dras av om lånet avser finansiering av ny-, till- eller ombyggnad av en byggnad och avsikten är att lånet när byggprojektet är färdigt ska omvandlas till ett lån med säkerhet i bostad. Rätten till avdrag för ränteutgifter ska trappas av på två år. Det innebär att avdrag för beskattningsåret 2025 får göras med 50 procent av ränteutgifter på lån som inte är förenade med säkerhet i bostad, fordon eller båt.

Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025

Företagarnas inställning

Företagarna avstyrker promemorians förslag. Även om syftet att minska hushållens belåningsgrad och motverka att personer hamnar i skuldfällor är viktigt, skulle promemorians förslag innebära ett antal problematiska konsekvenser.

Principiella synpunkter

Utgångspunkten för avdragsrätt för låneräntor är att rätt till avdrag föreligger, om inte annat föreskrivs. Vissa räntor som specificeras i 9 kap. inkomstskattelagen, exempelvis för studielån hos CSN och skulder avseende betalningsskyldighet för underhållsstöd, berättigar inte till avdragsrätt.

I den remitterade promemorian föreslås att denna princip förändras i grunden, och att avdragsrätt *inte* ska föreligga, annat än för de lån som utpekats i lagstiftningen. Detta skulle innebära en grundläggande förändring av avdragsrätten, med konsekvenser för långt fler områden än dem som tas upp i promemorian. En sådan större förändring borde, enligt Företagarnas syn, föregås av en mer omfattande utredning än en departementspromemoria. Som jämförelse har ränteavdragsreglerna i företagssektorn varit föremål för en omfattande utredning de senaste åren.¹

En ytterligare principiell utgångspunkt för avdragsrätt för skuldräntor är att den är en del av kapitalbeskattningen, och utgör andra sidan av beskattningen av kapitalinkomster i ett symmetriskt

¹ Fi 2021:07

system.² Om avdrag inte ska medges för räntor på vissa lån, bör det också diskuteras hur motsvarande ränteintäkter ska beskattas.

Som tas upp i promemorian (s. 16), är bristfälliga kreditprövningar en viktig förklaring till låntagares betalningsproblem. Det talar för att ökade krav på kreditprövning hade behövt utredas närmare.

Synpunkter på förslaget

Företagarna anser att den föreslagna avgränsningen av vilka lån som ska omfattas av avdragsrätt för räntekostnad inte är väl motiverad i promemorian. I avsnitt 4.1 anges ökade lån utan säkerhet (blancolån) och hushållens ökade skuldsättning hos inkassoföretag och Kronofogden som huvudproblem. Förslagen till förändringar tar dock inte sikte på enbart sådana lån utan säkerhet, utan begränsar även avdragsrätten för lån med säkerhet.

Lån med säkerhet i värdepapper är vanligt förekommande och en viktig faktor på flera sätt inom näringslivet. När ett företag exempelvis ska genomgå ägar- eller generationsskifte är det vanligt att andelarna i företaget fungerar som säkerhet för lån som behövs för att finansiera köpet. En avskaffad avdragsrätt skulle göra sådana lån dyrare och svårare att erhålla, vilket skulle försvåra ägarbyten i sådana situationer.

En annan situation är när företag ska rekrytera extern VD eller till annan nyckelposition, och företagets ägare vill att den rekryterade ska delta i det entreprenöriella risktagandet genom att skaffa ägande i företaget. Ofta tar då den nyrekryterade lån för att köpa andelar, med dessa värdepapper som säkerhet. Avskaffad avdragsrätt riskerar därför att hämma kompetensförsörjningen till i synnerhet växande företag. Detta går stick i stäv med regeringens uttalade ambition att förbättra näringslivets förutsättningar.³

Promemorian saknar konsekvensanalys vad avser förslagets effekt för företag och näringsliv, bortom de långivande företagen som direkt berörs.

En annan situation som inte berörs, som förvisso inte är alltför vanlig, men där förslagen ändå kan ha påtagliga effekter, är när företagare har tagit upp lån utan säkerhet för att finansiera investeringar i sin näringsverksamhet. En avskaffad avdragsrätt för blancolån skulle påverka sådana företagares situation avsevärt.

Som bland annat Finansinspektionen påpekat i sitt remissvar (2024-04-11), skulle ett slopat ränteavdrag innebära att många konsumenter med befintliga blancolån får ett underskott i sitt kassaflöde. FI beräknar att promemorians förslag skulle medföra att 30 procent fler låntagare med blancolån skulle få skulder hos Kronofogden. Även ESV tar i sitt remissvar (2024-04-11) upp att promemorian brister i att avväga för- och nackdelar med olika avtrappningstakter för avdragsrätten. Företagarna anser att, i det fall regeringen skulle gå vidare med promemorians förslag, bör avtrappningen av avdragsrätten ske under längre tid än den föreslagna – åtminstone tre år – för att ge möjlighet för befintliga låntagare att lägga om sina lån och anpassa sin ekonomi.

Företagarna vill också fästa uppmärksamhet vid pantbankernas verksamhet. Som Svenska Pantbanksföreningen påpekat (remissvar 2024-04-14) har pantlån full säkerhet, i den pantsatta egendomen, och innebär ingen skuldrisk för låntagaren. Denna verksamhet har inte heller beaktats i promemorian.

Patrick Krassén
Skattepolitisk expert
Företagarna

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna

² Se Englund, *En mer neutral kapitalbeskattning*, rapport till Finanspolitiska rådet, 2016, s. 4-7

³ Regeringsförklaringen, 18 oktober 2022